

ÉLETTÜNK

X. évfolyam 10. szám (10. Jahrg. Nr. 10)

Az európai magyar katolikusok lapja

1978 október

C'SONKA EMIL:

Az új pápa, első pillantásra

Az új pápa megválasztása minden tekintetben meglepetést és ugyanakkor meglepedést váltott ki szerte a világon.

Az egyértelmű, általános benyomás az, hogy mind a megválasztás módja, mind a megválasztott személy okot ad a bizalomra. A mód, a gyorsaság azt bizonyítja, hogy az Egyház bíborosi testülete nincs polarizálva, nem szakadt se két- se többfelé, nincsenek domináló klikkek, frakciók, az egyház legfőbb szénátusát nem osztják meg a különböző „izmusok”, konzervatívizmus, progresszívizmus és hasonló irányzatok. Ha meglepedésre ad okot ez a nyilvánvaló egység és egyetértés, épp úgy nem alaptalan az új pápa személyébe vetett bizakodás sem. Kiegyensúlyozott személyiségnek ismerik, olyan, aki semmit sem siet el, jól megállapodott nézetei vannak, és mindenek felett — lelkipásztor. Három elődje kijárta a diplomácia magasiskoláját, ő nem szolgált soha a Vatikán diplomáciai gépezetében. De mint püspök és mint pátriárka, mint bíboros természetesen ő is rendelkezik a katolikus egyház egyetemességének szellemével és tisztában van szerteágazó feladataival. És mindezt úgy, hogy közben — a párhuzam kedvéért mondjuk így — kijárta a lelkipáztorkodás magasiskoláját. Ez az iskola a „mélyben” folyik, a nép körében, legalul, ahol legtöbb a szenvedés és a baj, és ahol a pásztor valóban pásztor, ahol a pap szinte testközelben él a hívekkel, osztozik örömeikben és bánatukban egyaránt. VI. Pál a diplomata és politikus jegyét ítélte rá a pápai kormányzásra, I. János Pál a pápává magasodott plébános lelkületével fog kormányozni. Ez az első kitapintható jellegzetessége. A második, amire a világgözülemény máris felfigyelt, hogy integráló erejű személyiség, aki szintézisre törekszik. Ezt mutatja már nevének megválasztása is, egyesíti ebben a névben a megelőző két pápát, Jánost, aki öt püspökké tette és aki elindította a zsinatot, és Pált, aki bíborossá avatta őt, s befejezte a zsinatot. Más tekintetben is a szintézist szimbolizálja: munkás-emberek gyermeke, erős szociális ihletéssel, hisz apja, az üveg-munkás a szocialista párt tagja volt; de ugyanakkor mint pap annak az Ottaviani bíborosnak a neveltje, aki az egyházban a konzervatív szárny kimagasló vezére. Albino Luciani tehát a szociális igazság híve, de ellensége az osztályharcos agitációnak. Amint mondtuk: kítűnő ötvözet, biztató jelenség. E várakozásoknak megfelelnek első pápai megnyilatkozásai is. Békéről beszélt, de ugyanakkor igazságosságról is. Biztosította a világot, hogy folytatja a második vatikáni zsinat által kijelölt reformokat, valamint elődje munkáját. Ugyel tehát a folyamatosságra, pápasága törés nélkül igazgatja az egyházat, a hívek közösségét. Súlyt helyez az egyházi fejelemre és arra, hogy az Egyház első

és legfontosabb munkája mindenkor az evangélium hirdetése legyen. Folytatni kívánja a párbeszédet a nem-katolikus keresztényekkel és a nem-keresztény vallásos közösségekkel. Legfőbb célja pedig, mint mondotta, s ez különösen számunkra érdekes, — a szenvedők, a fogságban vagy száműzetésben élők, az elítéltek és az elnyomottak segítése, felemelése. Figyelemreméltó (érdemes megjegyezni!) ez a mondata: „Óvakodjunk attól a kísértéstől, hogy mi em-

I. JÁNOS PÁL PÁPA
Szent Péter 163. utódja

berek pótolni akarjuk Istent, óvakodjunk attól, hogy a világot sivataggá, az emberiséget automatává tegyük, a testvéri szeretetből és testvéri életből pedig valami tervszerű kollektívizmust alakítsunk ki.”

Mint püspök és mint velencei pátriárka, szembefordult az ateista kommunizmussal és nyíltan beszélt a marxista doktrína leninista-sztálinista taktikájának és stratégiájának veszedelméről. Ugyanakkor elítéli a kapitalizmus kilengéseit.

A világsajtó csaknem egyöntetűen pozitívan fogadta az új pápa személyét s talán az általános véleményt fejezi ki a római „Il Tempo” napilap, amely azt írta: az új pápa bátor és okos ember s az adott történelmi helyzetben nála jobbat nem is választhattak volna.

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP:

Te Péter vagy: erre a sziklára építem Egyházamat!

Az Egyház a Krisztusban hívők látható társasága. Amint előző cikkeinkben kifejtettük, van láthatatlan, kegyelmi dimenziója is. Azonban tekintve, hogy emberekből tevődik össze, szükségképpen látható, emberi közösségi jelleggel rendelkezik. Krisztus az apostolait bizta meg, hogy hirdessék az evangéliumot s hogy így tegyék

vezetőkre, bibliai szóval élve, pásztorokra. Nos maga Krisztus Egyházának hierarchikus kormányformát adott: a tágabb értelemben vett tanítványai köréből kiválasztotta a 12 apostolt és az apostolok elére helyezte Pétert. Az Egyházat ennél fogva nem lehet egy demokratikus államformához hasonlítani, amelyben a polgárok szavazattöbbsége választja meg a hivatalnokokat és így rájuk ruhazza azt a hatalmat, amely gyökerében a népnél van. A püspöki és papi hatalom nem a hívektől ered, hanem egyenesen Krisztustól származik. Bár tágabb értelemben a hívek is részesednek a papi hatalomban — amennyiben az istentiszteleten részt vesznek, szentségekhez járulnak, önmegtagadással és tevékeny szeretettel Krisztus mellett tesznek tanúságot — az Egyháznak hivatalos és hierarchikus papsága a 2 vatikáni zsinat szerint lényegesen különbözik a híveknek említett egyetemes papságától (Dogm. Konst. az Egyházzól, 10. sz.).

Péter apostol kettős tisztsége és hatalma

Krisztus apostolaira bizta az igehirdetést, a szentségek kiszolgáltatását és a hívek kormányzását. Mindezeket utódaikra, a püspökökre származtatták. Azonban mint Jézus életének, halálának, feltámadásának a tanúi, tanításuk révén — amely lényeges vonásaiban írásban is rögzítve lett — az Egyház maradandó alapját képezik. Ezt az egyéni kiváltságukat nem adhatták tovább utódaiknak. Péter a többi apostollal együtt ebben az „apostoli” hatalomban és küldetésben részesült. Azonkívül azonban Krisztus Urunk egy másik tisztséggel és hatalommal is ellátta: a többi apostolok feletti hatalmat adott neki, azaz az Egyház fejévé tette.

Péter elsőbbségére vonatkozó szentírási szövegek

Jézus egy alkalommal megkérdezte apostolait, kinek tartják az emberek? Az apostolok felsorolták az emberek véleményeit. De Jézus tovább kérdezte őket: Hát ti kinek tartotok engemet? „Simon Péter válaszolt: Te vagy a Messiás, az élő Isten Fia! Erre Jézus azt mondta neki: Boldog vagy Simon, Jónás fia! Nem test és vér nyilatkozta ki ezt neked, hanem az én mennyei Atyám” (Mt. 16, 17). Ha Péter csak Messiásnak vallotta volna meg Jézust, érthetetlen lenne az, ami következik: „Mondom tehát neked: Te Péter vagy. Erre a sziklára építem Egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta. Neked adom a mennyország kulcsait. Amit megkösz a földön, meg lesz kötve a mennyben is, amit feloldasz a földön, fel lesz oldva a mennyben is” (Mt. 16, 18-19). Péter Isten su-

(Folytatás a 2. oldalon)

Vád- és védbeszéd

András Imre SJ, a jezsuiták „Stimmen der Zeit” című lapjának 1978. júliusi számában „Megújulás összehangolása által” címen terjedelmes cikket közölt, amelyre — „Egy pap Magyarországon megengedheti magának, hogy lábjegyzeteket és glosszákat fűzzön a cikkehez”, címmel választ kaptunk.

A válasz végre a legilletékesebb helyről ad világos, meggyőző elemzést az otthoni helyzetről.

András Imre megállapításait és a magyarországi pap választát párhuzamosan közöljük és az olvasók ítéletére bízunk, hol az igazság.

András Imre (a következőkben csak A. I.-vel jelöljük) Lékai László esztergomi prímás jelmondatából: „succisa virescit” (a megnyesett fa kisarjad) — indul ki és megállapítja: „A Magyar Egyház fejlődése a háború óta a bíboros prímás jelmondatát igazolni látszik.”

A magyarországi pap válasza: „Ezzel szemben meg kell állapítanunk: az egyházi közösség belső kikezdése révén és mindenki egymástól való izolálása folytán, a mi fánk nemcsak megvan „nyesve”, hanem a belső rothadás állapotában van. — A viszonyok egyre nehezebbek, a még elviselhető fasszád mögött láthatatlanul tátong a riasztó valóság: a Papi Békemozgalom, továbbá a kollaboránsok okozta hasadás, a hierarchia tudatos leválasztása (Abschirmung) a klérustól, a félelem pszichózisának állandósulása a papságban, az egyházellenes „apparatschikok” részéről titkos függőségi viszony kiépítése a papi testület minden tagja felé. — En-

nek következménye elidegenedés, sőt bizalmatlanság egymással és környezetükkel szemben.

A. I. állítja: „Ma még nem tudjuk megítélni, mennyiben használt vagy ártott a magyar egyháznak Mindszenty bíboros éles szembehelyezkedése a rendszerrel, illetve a békepapok teljes együttműködése a rendszerrel. Ez azonban csak látszatprobléma, mert lényegében egyik sem használt, sem nem ártott a Magyar Egyháznak. Az Egyház tanácsstalansága és az állam permanens nyomása együtt volt az oka annak, hogy a „megnyesett fa” — a Magyar Egyház — nem képes belső életerejének megfellelően új virágzásnak indulni.”

2-3 Széjlegyzet: „Az Egyház tanácsstalansága nem volt egyedi tünet. Mindenki, a pártok, társadalmi osztályok, egyházak tanácsstalanul álltak, mert nem tudták, mit hoz a holnap. — Moszkva kiszolgálói még az ellenkezőjét sem tették annak, amit megígértek, vagy amire kötelezték magukat. Intézkedéseikben a közjóra vagy emberieségre nem voltak tekintettel. A legnagyobb fantáziával sem lehetett kiszámi-

tani, mi legyen a megfelelő magatartás. Az Egyház, mint minden más intézmény, egyik védekező állásból a másikig táromlygott: helyzete a teljes kiszolgáltatottság volt. — És ez ma sem változott. Azaz, amióta a kommunista hatalom konszolidálódott, az államapparátus kesztyűs kézzel bánik az Egyházzal, hiszen az évtizedes véres dresszúra után, az alkalmazkodás az emberek 99 %-ának második természetévé vált.

Magyar fa leveleit
messze
elhordta a világfergeteg.
Vigyázzatok
minden árva magyarra,
mint
a szemetek világára
és ne
múljon el egyetlen nap,
hogy
valamelyik árva falevélre
jótéményt
ne írtatok volna...
Mindszenty

Ez a kiszolgáltatottsági tudat még fokozottabb a papi élet egész területén; minél magasabb az egyházi rang, annál inkább... Ami pedig az Egyház belső életerejének a megnyilvánulásait illeti, jellemző, hogy ezeket a megengedett határok túllépésének, vagy törvényellenességnek bélyegzi meg nemcsak az állam, de a „hivatalos” Egyház is.”

Személyi kérdések

A. I. azon állításával szemben, hogy bár a magyar állam engedélyétől függ minden püspöki kinevezés Róma részéről, „ez nem jelenti szükségképpen, hogy a kinevezett új püspök az állam kiszolgálója (Gefolgsmann)”.

4-5 Széjlegyzet: „A népi demokráta vezetés személyi politikája az, hogy a saját tervei számára kreáljon szószólókat (speakers) és vezetőket (leaders) az Egyház területén is. Ez a fogalom: „kreál”, a lelki terror egész arzenálját jelenti: agyomosást, megfélemlítést, megvesztegetést, zsarolást, szekszuális irányú lépreccsalást, stb. Mindig a jellemadottságok szerint korrumpálja, végül az egyháziasság látszatának kihangsúlyozásával disszociálja az áldozatot a Corpus Christi Mysticum-tól, hogy alkalmassá tegye a kiosztott szerepre. — Ez a szerephez való kipreparálás titkosrendőri vonásokkal évtizedek óta elv-szerűen és tervszerűen folyik. — A kevés „kontaktusképtelent” (ahogy a pártzsargon nevezi) vagy javíthatatlant, eldugott falukba állítják félre. (Így Takács József budapesti dogmatika tanárt, kiváló tudóst, XII. Pius pártfogoltját, vagy a XXIII. János által kinevezett püspököt, Bárdi Jánost, és így tovább). A hierarchia minden fokozatára a politikailag „pozitív” egyházi kádereket nevezik ki. Tehát nemcsak a püspöki székekre.

Aztán az egész egyházi életstruktúrát ellenőrző szervezet, amely államtitok pecsétje alatt működik, döntő befolyást gyakorol minden kinevezésre és áthelyezésre. Az így meggyúrtak és kipreparáltak kifelé úgy vannak profilírozva, hogy a Szentszékekkel való tárgyalásoknál sokszínű spektrumot mutassanak. Ez a raffinált és a legmagasabb egyházi szintig differenciált személyzeti képlet az ún. „Magyarország-modell”.

A. I. állítására, hogy nem minden

kinevezett püspök a rendszer kiszolgálója, a válasz:

a) többé-kevésbé mindegyik függ tőle;

b) ha kivételesen egy valóban függetlent neveznének ki, ténykedését a rezsimtől szigorúan előírva és ellenőrizve gyakorolja. — A. I.-nek az a reménye, hogy Lékai primási kinevezése javít a helyzeten, egyelőre jámbor óhaj, hiszen ő is csak „primus inter captivos”.

A fiatalok és a papi utánpótlás

6. Széjlegyzet: A. I. reméli, hogy a fiatalok, akik már a helyzetbe beleszülettek és a magyar egyházi múlt nem terheli őket, realisabban ítélik meg a helyzetet és a hatóságokkal szemben bátrabban és szabadabban viselkednek.

A fiatal papoknak a hatóságokkal szembeni szabadabb magatartása részben korukkal jár együtt. A nagyobb játéktér, amit kapnak, az apparátus ügyes stratégiájához tartozik, mert kedvezésével a saját járószalagjára akarja fogni, vagy pedig korrumpáló módszereivel, ígéretekkel az Egyház szolgálatából elcsalogatni próbálja őket.

A. I. azon állítását, hogy évenként átlag 13 lelkipásztor hagyja ott az egyházi szolgálatot, nem ellenőrizhető (Magyarországon egyházi statisztikai adatokat közölni tilos. Szerk.), az sem, hogy a 2.5 % többségében milyen korosztályú. De az biztos, hogy az évi átlagos 90 halálozás, és a 250—300 teológus évi összlétszámából 40 szentelés mellett, a magyar Egyház 50 év alatt eléri a 0-pontot, mert hiszen így évi 60—70 pappal kevesedik az amúgyis megcsappant összlétszám (jelenleg kb. 3.000).

A. I. nem közöl adatokat a szerzetes papokról, akiket a négy meghagyott rend kivételével, — ott is mindössze 60—60-nak adtak működési engedélyt, 1950-ben egyszerűen leradiroztak a Magyar Egyház életéről.

A. I. szerint is az átmeneti megoldás a szerzetes papság teljes beállítása volna a lelkipásztorkodásba; ez a Szent-
szék és az állam közötti tárgyalások állandó témája, mindeddig teljesen eredménytelenül. — Azt a lehetőséget is elveti, hogy laikusokat kellett volna máris bevonni a lelkipásztorkodásba. Elmarasztalja a magyar egyházat, hiszen a XVI. és XVII.-ik századi török hódoltság a példa rá, hogy a papság megfogyatkozásával laikusok tartották meg egész egyházmegyék területén a hitet.

A Magyar Egyház nem volt maradi

7. Széjlegyzet: A fenti szemrehányás igazságtalan. Az Egyház nem volt „maradi”, itt is az egyházipolitikai helyzet az ok és nem az Egyház konok kitartása a tradíciók mellett, sem pedig a kléruson belüli „konfliktusok” a problémával kapcsolatban. A Magyar Egyházban is, ugyanúgy mint a legtöbb egyháznál a világon, vannak „anakronisztikus” vonások. De hogy tradicionalizmusával bénította volna meg és tette tönkre életlehetőségeit, az alaptalan állítás. Az istentelen állam agresszív szervei bénítanak meg minden újakezdést és kifejlődést. Hiszen még a felosztott szerzeteseket sem szabad beállítani a lelkipásztorkodásba. Gondoljunk csak arra, hogy még a teológus növendékek fölvetelénél és fölszentelésénél is egyháziidegen, sőt egyházellenes tényezőké a döntő szó. — Azt, hogy az ország egyetlen teológiai főiskoláján újabban egypár civilt is odaengednek vendég-hallgatónak, csak a nemzetközi optika miatt teszik, mert ha ezek közül egye-

(Folytatás a 3. oldalon)

Te Péter vagy...

(Folytatás az első oldalról)

gallatára tehát valóban Istenfiának mondta Jézust, bár alligha értette meg ezen hitvallásának teljes horderejét. Jézus ezen Istentől eredő hitére való tekintettel teszi meg Egyháza alapjává: Péter sziklát jelent, erre a sziklára, tehát Péterre építi majd Egyházát. Az oldás-kötés hatalmát ugyan a többi apostolnak is megígérte (vö. Mt. 18, 18), azonban különleges módon Péterre ruházza, amennyiben ő az egész Egyház feje. Jézus nem tekinti Pétert sziklának természetes karakterejénél fogva. Az utolsó vacsorán, épp mielőtt megjósolja neki gyengeségéből bekövetkezendő hármastagadását, megerősíti ígérte: „Simon, Simon, a sátn kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a buzát. Én azonban imádkoztam érted, hogy meg ne fogyatkozzék a hited, hogy te egykor megtérve megerősítsd

testvéreidet” (Lk 22, 31-32). Már előre látható, hogy Péternek a többi apostolok feletti kiváltsága a hit megőrzésével kapcsolatos: az Egyház egységének őre csak akkor lehet, ha a krisztusi hitet csorbítatlanul megőrzi.

Ha Krisztus az eddig idézett szövegekben Péternek a legfőbb hatalmat csak megígérte, a feltámadása utáni megjelenése alkalmával, a Tibériás tavánál, ezt a hatalmat át is adta neki. Miután hármastagadásával Péternek alkalmat nyújtott, hogy hármastagadását hármastagadásával jóvá tegye, e szavakkal: legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat, a legfőbb hatalmat ruházza rá, azaz az Egyház fejévé teszi (vö. Jn 21, 15-17). Az Apostolok Cselekedetei bizonyítják, hogy Péter Jézus mennybemenetele után az Egyházban az első helyet ténylegesen el is foglalta.

Az Egyház hierarchikus szervezetének állandósága

Krisztus Urunk azzal a szándékkal alapította Egyházát, hogy a világ végéig folytassa üdvözítő munkáját. Egyházának meghatározott, hierarchikus szervezetet adott. Nem tételezhető fel józanul, hogy Jézus halálával ennek a szervezetnek meg kellett volna szünie vagy lényegesen megváltoznia. S csakugyan az apostolok kézfeltételével avatták fel utódaikat és munkatársaikat, a papok, s a különböző helyi egyházak Péter székhelyére való tekintettel a római püspököt tekintették elsőnek. Hogy ez a Péter-tisztség az idők folyamán tovább fejlődött és fontosságában gyanapodott, sőt hogy a korszaknak megfelelően különböző járulékos formát és kormányzási módozatot is öltött magára — így például az abszolutisztikus világi uralkodók idejében maga is abszolutisztikus színezetet öltött —, ez nem tagadható. Az Egyház csak a legújabb időben igyekszik me-

gint a pápai hatalom gyakorlásából kizárni azt, ami csak a múlt korszakának volt köszönhető — VI. Pál levetette a tiarát, I. János Pál pápa nem koronáztatta meg magát — azonban a péteri elsőbbség, azaz a primátus tagadhatatlanul hozzátartozik ma is Krisztus igaz egyházának a szervezetéhez. Ily értelemben mondja a 2. vatikáni zsinat: Krisztus „Szent Pétert a többi apostol elére helyezte, az ő személyében határozta meg a hit és a közösség egységének örök és látható létesítő elvét és alapját, hogy így maga a püspöki rend egy és osztatlan legyen. Ezt a tanítást a római pápa szent primátusának alapításáról, örökké tartó voltáról, jelentőségéről és értelméről, valamint az ő csalátkozhatatlan tanítói hivataláról a zsinat újra az összes hívek elé terjeszti, hogy azt erős hittel higgyék” (Domg. Konst. az Egyházzól, 18. sz.).

sek később be is állhatnának a lelkipásztorkodásba, akkor is tiszta szemfényvesztés az egész, hiszen ezeknek éppen úgy alá kellene vetniök magukat a rendszernek, mint a papoknak; nem is beszélve arról, hogy ezen az úton a rezsim még könnyebben csempész be titkos ügynököket az amúgyis alábasított magyar lelkipásztori testületbe.

A. I. megemlíti mint pozitív tény, hogy a magyar primás, Lékai, 1976-ban kinevezése után az MTI-nek adott interjúban „a hívek nagyobb arányú bevonásáról az egyházi élet kialakításába, a templomi hitoktatás megnyugtató rendezéséről és a papi utánpótlás biztosításáról” beszélt, mint sürgős teendőről. Ehhez:

8. Széljegyzet: Hogy ebből a tervből két év után mi lett, mindannyian látjuk. A valóság az, hogy Lékai primás ma ezeket a terveket már meg sem meri említeni.

Az Egyház helyzete változatlan

A. I. arról is ír, hogy a Magyar Egyház szerepe a mai helyzetben ezzel a jelszóval fejezhető ki: „Építheti a szocializmust”. Ehhez:

10. Széljegyzet: Az Egyháznak még saját legelmemibb életfeltételei kialakításába sincs semmi beleszólása. Az az állítás pedig, hogy a magyar adminisztratív szervek magatartásában az Egyházzal szemben komolyabb változás állott volna be, teljesen alaptalan.

A. I. szerint a templomlátogatók száma országos átlagban 20 %, Budapesten 10 %, falvakban nem ritka a 80 %. Azt is a „változás” jelének tartja, hogy a betegeknek a kórház vezetősége engedélyével ma már szabad szentségeket kiszolgáltatni. — Ehhez:

11-12. Széljegyzet: A falusi templomlátogatás adatai túlzottak. A falvak többsége ezen a téren sivár képet mutat. Még a közép- és nagyobb városokban jobb a helyzet, mert ott az anonymitás jobban megőrizhető. Tény az, hogy a templomlátogatás, szentségekhez járulás, még mindig súlyos szankciókkal jár. (Állásvesztés, nincs előmenetel, magasabb iskolába lehetetlen a fölvétel, stb. stb.) — Maga az a tény pedig, hogy a kórházakban a vezetőség engedélyétől teszik függővé, részesülhetnek-e a betegek szentségekben, felháborító. Mintha a beteg utolsó kívánsága nem a legemberibb természetjoghoz tartoznék!

13-14. Széljegyzet: A. I. is kénytelen beismerni, az iskolai hitoktatás teljes csődjét. Az iskolai hitoktatás középiskolákban teljesen megszűnt, nagyobb helységekből az alsóbb oktatásban szintén. Szerinte 6-7 % a hittanra járók országos átlaga. A templomi hitoktatás a szülőkre gyakorolt nyomás miatt súlyos helyzetben van. Az 1975. évi püspöki konferencia a hiányok pótlására a szülőket hívja fel; azokat a szülőket, akik már maguk sem részesültek rendszeres hitoktatásban. — Az ifjúság vállalásenkölcsei tekintetben ezért ijesztő mértékben tudatlan és felelőtlen. Az iskolákban újabban éppen ezért marxista etikával szeretnék pótolni a világnézetit. Marx-Lenini-i etikával már 61 éve folyik a világban a kísérlet, hiába.

15. Széljegyzet: A katolikus sajtó helyzete A. I. szerint is lesújtó. — Két könyvkiadóvállalat évi 15-18, kevés példányszámú könyvet hoz ki; a papír ezekre is jórészt nyugati adományból jön.

Nem jobb a helyzet a folyóiratoknál sem. Az Új Ember” hetilap 68.000, a „Katolikus Szó” (Békepapi Mozgalom lapja) kéthetenként 20.000, a kulturális irányú havi folyóirat, a „Vigilia” 11.500,

DÉNES TIBOR:

„Gondolj szép ikes igéinkre!”

Milyen szürke szavak! Megrendítő mondat mégis. A költő, a nagyok nagyja — Kosztolányi Dezső — intézte emigrációba kényszerülő barátjához, mondván: Menjen, ha tud, különöst ha megszár, de a határon túl, esetleg óceánokon túl se feledkezék meg egyetlen szépségéről sem ama nyelvnek, melyet anyja tejével szívott magába. Esetben, legyen bár lakáscíme külhoni, iraitain a pecsét idegen államé, megmarad magyarnak mindörökké. Hiszen átjáróház lévén (sajnos!) idestova tizenegy századon át Hunnia, nem a vér mítosza a népiünk kéréjét összetartó kohézios erő, hanem a nyelv, amely szép. S nemcsak nekünk az. Giuseppe Mezzofantit (1774—1849), a polyglott bíborost, ki ötvennyolcnál nem kevesebb nyelven olvasott-írt hibátlan, sőt legtöbbször beszélt, megkérdezték egyszer, az eminenciás úr szerint melyik legyen a világ három legszébb nyelve? Mire Mezzofanti, pillanatig nem habozva, szépségben elsőnek az olaszt (anyanyelvét!) jelölte meg, másodikul az ógörögöt (nem alaptalanul!), harmadjára pedig — az érdeklődők ámulatára — a magyart találta szíve-füle-estétikai érzelme legkedvesebbjének. Egy rokontalan nép rokontalan nyelvét! A finn-ugor kapcsolat — szerény ám változatlan véleményem szerint — elmékedése szüleménye volt ama Budenz Józsefnek, ki jóllehet tudós filológus, viszont idegenajkú s a híradások értelmében hadilábon állt nyelvünkkel napjai fogytáig. De itt most sem terünk-sem időnk vitára, bizonygatásra. Annak bizonyítására kívánok mindössze néhány hamaros érvet felsorakoztatni, mennyi tengernyi szépséget-gazdagságot tartogat a magyar idióma. Pld. a Kosztolányi említette ikes igéket, azok gyönyörű ragozási hajlatait, melyekhez akárcsak hasonlót egyet-

len más nemzetbeli nem birtokol. Aztán a beszéd melódiaja s ami ebből következik — a páratlan prozódia —, melynek hála, nincs az a versmérték s forma, melyet magyar költő ne művelhetne — tehetsége foka szerint — tökéletesen. Hol létezik csupáncsak egy második nyelv, melyen hexameter és Sándor-vers s szabadvers, meg a legújabb avant-garde-nál is modernebb

A MAGYAR KULTÚRA NYUGATI VÉGVÁRA

20 éves a Kastli Magyar Gimnázium

úgy duruzsolna és zengene-zúgna, mint teszi a magyar kötött beszéd? No és a próza Pázmány Péter vaskos-pompás dörgedelmétől, Babits finom-bölcs szövegéig, meg még Prohászka Ottokár elmékedéséig! Igenis Prohászka! Hiszem és vallom, eljön az idő, lehet nemsokára, midőn felfedezzük végre (vagy újra) a D i a d a l m a s v i l á g n é z e t prózájának mélytüzű poézisét. — S a dallamát, mely — nincs kétség — a magyar nyelv sajátja.

ják. Nem az a baj, írja A. I., hogy a 25-éves jóviszonykeresésben állam és Egyház közt fecserlődik el az erő, hanem az, hogy nem találtak hatásos és tartós formákat a hivatalos Egyház és a hívek közötti kapcsolathoz.

Befejezésül: A febronianizmus és a jozefinizmus végcélja nem az Egyház megsemmisítése volt; azok csak antiklerikálisak voltak. Mai üldözöink ellenben klerikálisak, de halálos ellenségei a Corpus Christi Mysticumnak. Előttük jelenleg mint cél olyan klérus lebeg, amely a pártérdekre figyel és azoknak szolgál... Sajnos, ezt a célt már szinte el is érték.

Ellentét a lengyel és a magyar primás közt.

Vatikánváros augusztus 26 (AFP.) Ahogy vasárnap este jól értesült körökből kiszivárgott, a bíborosok utolsó közgyűlésén a Konklave megkezdése előtt, a lengyel primás, Wyszyński bíboros, és a magyar primás Lékai László bíboros közt éles szóváltásra került sor. — Wyszyński magyar kollegájának a szemére vetette, hogy a kommunizmussal szemben túlságosan elnéző. Az esztergomi érsek ezt a szemrehányást állítólag kemény szavakkal utasította vissza.

A lengyel primás Lékai bíborosnak állítólag azt is tudomására hozta, hogy ha a Vasfüggöny mögötti egyházak képviselői keményebben lépnek föl és egyenesen, nagyobb és tartósabb eredményeket tudnának az elnyomással szemben elérni.

Sok idegen s nem éppen újkelettel érezte már meg nyelvünk egyedülálló dallamosságát. Egyet idézek csak a számos „vájtfülűek” közül. August Klingemannra (1777—1831) gondolok, a múlt század első felének jeles német színigazgatójára, kinek érdeme — többek közt —, hogy — uralkodója parancsának engedelmessé — ő mutatta be legelőször a braunschweigi színpadon Goethe F a u s t - j á t, melyet addig — a költővel egyetemben — el nem játszhatóknak ítélt minden illetékes. Történetesen épp akkor járt Pozsonyban a derék férfiú, kit joggal mondhatunk a szép beszéd szakosának, midőn ott II. Ferenc valamelyik feleségét magyar királynévá koronázták. Nyüzsgött a dicső multú m a g y a r városban a temérdek nép. Esti szórakozásáról illet gondoskodni. Gondoskodott is róla két színi társulat, a magyar és a német. Klingemann ez utóbbinál kezdte ideje mulatását. Nem találván érdekeset sem műsorban, sem előadásban, az első felvonás végeztével átment a magyarokhoz. Gondolta, jobb híján, a kuriózum kedvéért, percekre. A percekből egy óra lett, kettő s aztán Klingemann, valameddig Pozsonyban időzött, estéit — kivétel nélkül — a magyar játékszínben töltötte. Jóllehet mukkot nem értett a hallottakból. Miért hát? Maga ad a kérdésre választ U t i n a p l ó j á b a n: behúnyta szemét s hagyta, áradjon felborítsa be egészen e különös zene, melyből valamelyik újlatin nyelv zsarátnokát éppúgy kihallani vélte, mint az északiak lágy dallamát. Végül ami szókincsünket illeti, elég összehasonlítani a kultúrnyelvek szótárait az azoknak megfelelő magyar kötetekkel. Melyek mindig testesebbek. Éspedig azért, mivel a fogalmak árnyalataira, az érzelmek legapróbb rezzeneteire külön-külön szavaink vannak.

Miért e példatár? — kérdezheti az olvasó, ki a kezdet nehézségein magát átverekedve, huszonegy év után, így-úgy csak megtalálta végre helyét az idegen talajon, ki el-eljárogat a március 15-i, október 23-i, meg a papjaink rendezte karácsonyi ünnepekre. Teszi elsősorban azért, hogy honfitársaival teferelelve egy-egy délutánra-féléjszakára o t t h o n s m a g y a r n a k érezze magát egészen-igazán. Egyikük-másikuk még arra is rááll, hogy a teremvégi asztalra kitergetett könyvekből kettőben-háromban lapozgasson, mitöbb egyet meg is vegyen s ráérő idejében olvasson, hogy megteljen általa elméje-szíve magyarság tudatával. Miért hát a példatár annak, kinek felnőtt korában kellett magát a végzetes lépésre szánnia? Aki tudja, ha lélekben magyar akar maradni (s van-e köztünk olyan, kinek ne ez lenne leghőbb kívánsága?) az utolsó pillanatig nem szűnhet szép ikes igéinkre gondolni.

Úgy van, magánvaló kötelesség szüntelen gondolnunk nyelvünkre, erre az elsőrendű összetartó kapcsolatra. Amintben. Akik pályában voltak vagy kapocs roppant jelentőségére azokat, akik zsenge koruknál fogva már nem nevelkedhettek a magyar nyelvközösségben. Akik pályában voltak vagy korunkon ültek, jóesetben kezüknel fogva vezették egy aggodalomban, valahogy aknára ne lépjenek a rettentő éjszakában. E fiúkért — s e lányokért — va-

(Folytatás a 4. oldalon)

„Gondolj szép ikes igéinkre!”

(Folytatás a 3. oldalról)

laci felelős! Legtöbbjük felnőtt korban, java idegen iskolában, idegen környezetben, ennél fogva valamely idegen kultúrközösség több-kevesebb mértékben asszimilálódott tagjaként. Nézzük tán ölbetett kézzel, hogy e sok ezer fiatal elveszen végleg a magyarság számára? Hányan közülük házasodó korban, mitöbb házas már a családos. Egyre népesebb az 56-os emigráció harmadik kised nemzedéke. Nem mi vagyunk-e értük felelősök? Nem kell-e valahogy értésükre adnunk lányainkon s fiainkon — fiatal anyákon-apákon — keresztül, micsoda szépség a magyar ikes ige s mennyire érdemes használatát elsajátítani, mivel akárhogy is — igenis érdemes magyarnak lenni-maradni. A tatárjárásnak is vége lett egyszer és még a török uralomnak, pedig ez utóbbi százötven évig tartott. Ha lassan is olykor, biztosan örül a történelem malma. Okosnak ennyi is elég!

Tudjuk, az ifjú családban, melyben magyarul kezdte iskoláit mindkét szülő, kik magyarul örülnek-sírnak és szeretnek, a gyermek két nyelven fejezi ki magát — rendszerint kifogástalan. Nagyjából ugyanez az eset, ha a vegyesházasságban az anya magyar. Ám ha ez utóbbi idegenajkú s ha az apa, ki napjai javát távol a háztól kenyérkereső munkában tölti, magyar szívvel-lélekkel s tele jószándékkal, esténként-hétfélegén fáradt és talán ezért-lehangolt, van-e kedve-mersze nyelve-leckével bibelődni? Elvárhatja-e ezt tőle valaki? Viszont elvárható és remélhető, hogy ugyanez az apa ama honfitársai gondjaiba ajánlja kicsijét, kik azt nyelvünk szépségeinek szeretetére oktattva megőrzik a magyarságnak. A lelkes pedagógusokra gondolok, kik hétvégi iskolát tartanak fenn, a cserkészvezetőkre, kik — Baden Powell tanítása értelmében — minden nap valami jót kívánnak cselekedni s kiknek szemében ez a jó a kismagyarokkal való szerető foglalatokodás. Gondolok továbbá a nemzetközileg elismert magyar középiskolákra, Európában a Burg Kastli gimnáziumra, a tengeren túl szerzeteseink intézményeire. Ami az egyetemeket illeti, nevezetesen azt a kérdést, vajon kispénzű emigráns, tehát eléggé helyhez kötött, könnyen szerezhető Nyugaton magyar tanári oklevelet, nos a helyzet zavarba ejtő. Ugyanis míg szinte minden egyetemen nem egy-nem két ha nem is haszontalan (nincs hasznos tudomány!), mindenestre csekély jelentőségű disciplinát tanítanak, ugyanakkor — Európában legalábbis — egy kezemen megszámlálhatom ama főiskolákat, melyek dicsekedhetnek, hogy magyar nyelv- és iro-

dalomtörténeti katedra működik keretükben. Ha nem tévedek, ezen az egy kezemen is marad fölös ujjam.

Másrészt nem dicsérhetjük eléggé a tanulmányi napok rendezőit. Pax Romana, Protestáns Szabadegyetem, Szepesi Csombor Kör, Mikes Kelemen Kör, újabban Lugano, ésígytovább, mind alkalmat adnak arra, hogy itt valahol-ott valahol ne négy-öt, de negyven-ötven magyar összehajolhasson szép ikes igéink nevében. Külön öröm, hogy e rendezvényeken (mármint azokon, melyeken részt vehettem), fiatalokkal is módomban volt találkozni, velük elbeszélgetni. Magyarul szinte kitűnően beszélt valamennyi. Pedig külhonban cseperedtek fel. A számuk? — Istenem! — Biztos, hogy lehetnének többen. Derék dolog lenne, ha a rendezőségek éppúgy, mint — mecénásként névtelen — szép ikes igéink némely szerelmesei gondoskodnának arról, hogy e szám szaporodjék. Törődjünk az eddigiéknél is többet és többen a szülőhazától elszakadt, azt tán soha nem látott fiataljainkkal. Nemcsak azért, hogy meghallgattassuk velük az előadásokat. Hanem azzal elsősorban, hogy őket meséltessük a pihenő órákon, a luganói tó partján és Lyon-környéki szőlőskertek mentén sétálva. Távol ostoba kíváncsiságtól, a problémáikról meséltesük őket, magyar barátaikról, esetleg olvasmányaikról. S valahogy el ne felejtjük megkérdezni, milyennek látták (ha látták!) s milyennek képzelik most a magyar mezőt, midőn virít ott a pipacs? S ha el-elvéténék a kiejtést, véteknének — véletlen — nyelvtanban-szóhasználatban, valahogy eszünkbe ne jusson fontoskodva javítani őket. Valljuk meg inkább szerényen nekik, hogy ágyunk fejénél, akár a Biblia, mindig kéznél Arany János gyűrött-forgatásban rongált kötete. Mivelhogy annak a költőnek néhány sorával, pár szakaszával búcsúzunk a naptól, aki máig a legszebben beszélt-írt magyarul. Akadt fiú, nem is egy, ki írta aztán nekem nem leplezett, kedves büszkeséggel: megértette célzatom, neki is van már Arany János-kötete. Csakhogy ő nem pár verssort-szakaszt olvas napjában. Hanem például a T o l d i egy-egy teljes énekét, és pedig hangosan. Meggyőző majd róla s előmeneteléről, ha találkozunk legközelebb.

Jelen politikai-társadalmi helyzetében az emigrációnak — szerintem — nem lehet előbbvaló célkitűzése a szép ikes igéinkre — vagyis az édes magyar nyelvre — való szakadatlan gondolkodásnál, és pedig az immár felnőtt második s a bölcséjét el-elhagyó harmadik nemzedék szándékára. Mivel akié az ifjúság, azé a jövő. Micsoda közhely ez, de mekkora igazság!

Wyszynski bíboros Németországban

A lengyel primás, Wyszynski bíboros, szept. 20-án a német püspöki kar meghívására, ötnapos hivatalos látogatásra érkezett Németországba. A látogatás Höfner kölni bíboros-érsek 1977. áprilisi lengyelországi látogatásának a viszonzása. Célja a lengyel-német viszony elmélyítése.

Wyszynski Lengyelországnak nemcsak egyházfejedelme, de legnagyobb szellemi és politikai tekintélye is. A lengyel népnek ez a rettenthetetlen bátorságú nagy fia, 1958-ban Lengyelország ezeréves főnnállása ünnepségeinek előestéjén, a lengyel püspöki kar nevében a német püspöki karhoz né-

met nyelvű levelet intézett. Ennek a levélnek a mottója ez volt: „Testvérek, ne nehezítetek ránk! (Seid uns nicht gram). Ez a levél emlékeztet arra a sok ellentétre, ami a két nép lelkében különösen az utolsó száz évben mély sebeket hagyott hátra. — „Mi mindenért megbocsátást nyújtunk Felétek és megbocsátást kérünk Tőletek” írja Wyszynski. A lengyel kommunista párt és a vele egy húron pendülő Békemozgalom erre a megbékélést kereső levélre egy éven át ismételte: „Mi nem felejtünk és nem bocsájtuk meg!”

A német püspöki kar 1965-ben hasonló levéllel válaszolt: „Mi azt kér-

A Vatikán keleti politikájának mérlege

Három nagytekintélyű világlap: a „Frankfurter Allgemeine Zeitung”, a svájci „Neue Zürcher Zeitung” és az amerikai „Baltimore Sun” véleménye.

Az elhunyt VI. Pál pápa másfél évtizedes uralkodásának, — amely már történelemmé vált —, egyik legvitatottabb területe az úgynevezett keleti politika, vagyis a Vatikánnak középkelet európai kommunista rendszerű államok irányába kezdeményezett és folytatott magatartása. A nyugatnémet Frankfurter Allgemeine Zeitung egy, a pápa temetése után írott cikkében két új, napvilágot látott dokumentumra hivatkozva azt mondja, hogy minden kétséget kizáróan az új keleti politika iniciátora és spiritus rektora VI. Pál volt, illetve Montini bíboros, milánói érsek. A későbbi VI. Pál ugyanis már milánói időszakában befolyásolta az akkori pápát, XXIII. Jánost, valamint a vatikáni zsinatot. János pápát személyesen vette rá arra, hogy tárgyalásokat kezdeményezzen Jugoszláviával, a zsinaton pedig, 1962 május 4-én szembeszállt azzal a kidolgozott szöveggel, amely az előző pápák enciklikáira támaszkodva a kommunizmus teljes elítélését célozta. Montini a teljes elítélés helyett olyasmint ajánlott, aminek az a veleje, hogy a kommunistaikkal szemben az eddigi kiközösítés helyett a szeretet eszközeit kell alkalmazni. Igaz ugyan, hogy Montini, amikor ezeket kifejtette, elsősorban a szem előtt lévő, olasz belpolitikai viszonyokra tekintett, hazai adottságokból indult ki. Itálián túl, Kelet-Európa irányába ez a felfogás abban nyilvánult meg, hogy a kommunizmus elítélése helyett a kommunizmussal folytatandó dialógust ajánlotta.

Erre a tényre, nevezetesen az olasz viszonyok és a kelet-európai helyzet közötti különbségre utalva a svájci Neue Zürcher Zeitung megjegyzi, hogy az olasz Montini Középkelet-európát a maga történelmi és szellemi sokrétűségében tulajdonképpen nem ismerte. Kivétel legfeljebb Lengyelország volt, mint-hogy fiatal pap korában fél esztendő a varsói pápai munciaturán töltött. Később aztán, mint pápa, e lengyel ismereteire támaszkodva, beleesett abba a hiába, hogy a Lengyelországon kívüli kelet-európai országokat is, hogy úgy mondjuk, „lengyel szemmel ítélte meg”. Az általa kidolgozott keleti politikában a lengyel sémát alkalmazta más országokban is, de ez nem lehetett helyes, mert túlbecsülte e többi ország egyházának azon képességét, hogy a keleti politika lehetőségeit kihasználja. Magyarazatképpen kifejti a lap, hogy Lengyelországban az egyház és a püspöki kar erős volt, Wyszynski bíboros nemcsak stabilizálta az egyház állagát, hanem politikai viszonylatban is egyfajta hatalmi tényezővé tette. A lengyel püspöki kar sikeresen szállt szembe azzal a törekvéssel is, hogy a varsói kommunista rendszer a lengyel egyház meg-

jűk, hogy ne csak felejtsek el, amit németek követtek el a lengyel nép millióin, de a Miatyánk szellemében bocsájtunk meg nekünk.”

Wyszynski bíboros Vojtyla krakkói bíboros-érsek társaságában jött. Meglátogatták többek közt Fuldát, Kölni és Müncheni. Münchenben szept. 23-án, szombaton este 1/2 7-kor fogadták őket ünnepélyesen a dómban. Másnap, vasárnap, Wyszynski Dachauban a volt tábor helyén emelt emléktemplomban, Vojtyla pedig a Müncheni dómban misézett és beszélt.

kerülésével, annak feje felett tárgyaljon a Vatikánnal, Wyszynski bíboros ilyen módon a vatikáni diplomaták, Casaroli és Poggi terveit megghiúsította, a vatikáni diplomácia Lengyelországban semmi olyat nem tehetett, amihez Wyszynski nem járult hozzá. Ezen kívül a lengyel klérus magában a Vatikánban is tudott magának befolyást szerezni.

A többi országot tekintve, talán még Jugoszláviában lehet bizonyos eredményekről beszélni, de itt is, mind a klérusban, mind a hívek soraiban bírálattal illetik a vatikáni keleti politika kapcsolatát a kommunista rendszerrel. A magyar és csehszlovák kommunista rendszerrel létre hozott úgynevezett normalizálás nem mondható sikeresnek, a vatikáni diplomácia, illetve az enyhülési politika nem hozott olyan eredményeket, amelyekkel dicsekedni lehetne. Szó szerint ezt írja a Neue Zürcher Zeitung: „Magyarországon és Csehszlovákiában a katolikusok helyzete semmi lényeges javulást nem mutat, és így érthető, hogy a hívek kedvetlenül, sőt, kritikával fogadták Róma azon felfogását, hogy elegendő ha a misemondás szabadsága biztosítva van.” A svájci lap szemügyre veszi az oroszországi helyzetet is. Utal arra, hogy főleg a litván katolikusok, akik bátran kiállnak hitük mellett, gyakran kifogásolták, hogy a Vatikán a dialógus kedvéért hallgatott a katolikusok üldözéséről és az emberi jogokról. Ukrajnában a görögkatolikusok szinte a katakombákban élnek és megjárják a Gulág szigetvilág infernóját, mert hűségesek Rómához. Püspökeik és papjaik gyakran az első keresztények szenvedéseit viselik el, segélykiáltással gyakran fordultak a Vatikánhoz, de sohasem jött visszhang, — írja a nagytekintélyű svájci Neue Zürcher Zeitung. VI. Pál alatt a római kuria kitartott azon politikai kurzus mellett, amely az egyházat feláldozta a Moszkvával folytatott dialógus oltárán. Ez a dialógus két vonalon is folyt, egyrészt az ateista politikai központtal, a Kreml-lel, másrészt az orosz-ortodox pátriárkával.

Az elmúlt másfél évtized vatikáni keleti politikáját veszi szemügyre a Baltimore Sun című amerikai lap is. Megemlékezik a kelet-európai kommunista vallásüldözés legsötétebb éveiről is, amikor a katolikusok hősi ellenállást tanúsítottak a kommunizmussal szemben, nem utolsósorban XII. Pius pápa teljes támogatásával. A korszak kiemelkedő egyénisége, klasszikus személyisége Mindszenty József bíboros volt — írja a lap —, aki az 1956-os magyar felkelésben is jelentős szerepet játszott. A Vatikán keleti politikája akkor változott meg, amikor XXIII. János fogadta Gromikó szovjet külügyminisztert és Hruscsov vezér, s a folyamat azzal kulminált, hogy VI. Pál audienciát adott a lengyel és a magyar kommunista vezetőknek, Giereknek és Kádárnak. Rámutat a lap arra a szomorú körülményre, hogy a pápai fogadás ténye nem javított az illető országok egyházának helyzetén. Részletkérdésekben, mint például templomok építése, tapasztalható volt ugyan bizonyos enyhülés, de túlzás lenne nagyra értékelni, amit a keleti politika elért, minthogy a kommunista rendszerek az úgynevezett enyhülési politika idején sem enyhítettek vallásellenes magatartásukon. V. G.

Erdély magyarsága kettős járomban

Román nemzeti sovinizmus és kommunista pártidiktatúra álarcbán. — A magyar jelleg eltüntetése minden módon és eszközzel.

A figyelmes külföldi látogató, akinek alkalmá van Erdélyt beutazni — persze állandó megfigyelés alatt és kéretlenül „kísérők” által zavarva — hamarosan megállapítja, hogy Erdély elrománosítása minden elképzelhető módon és eszközzel a kormány fő programpontja és az erdélyi magyarság 1978-ban elkeserítőbb elnyomásnak van kitéve, mint bármikor a királyság idején. Egy nemlétező szocializmus cukros máza kettős igát kendőz: a román nemzeti sovinizmus türelmetlen túlkapásait és a kommunista pártidiktatúra jármát. De beszéljenek a tények!

IPAROSÍTÁS = ELROMÁNOSÍTÁS

Erdély iparosítása látszatra dicséretes cél. Számos új gyár Székelyföldre telepítése hasznos lenne, ha ezzel az ürüggyel nem hoznának tömegével tanulatlan román munkásokat Moldvából az új ipari üzemekbe. Új gyárak létesültek Székelyudvarhelyen, Székelykeresztúron, Csíkszeredán, Marosvásárhelyt, Sepsiszentgyörgyön és Kézdivásárhelyt, hogy csak a székelység felleg-

várait említsük. Ugyanez vonatkozik egész Erdélyre is. Egynéhány konkrét példa: Csíkszeredán 1977-ben lett kész az új traktorgyár, 1976-ban már létesült egy konfekciós üzem, fonóda, sörgyár és tejfeldolgozó üzem, amelyekben magyar szót csak elvétve lehet hallani.

A román hatóságok ellenérvül kis látszat-engedményekre hivatkoznak. Ilyen ezekben a hetekben a Budapest-Arad autóbusszközeledés megindítása. A „Volán Tröszt” augusztus 10-én indította az első kocsit Budapestről Kecskeméten, Szegeden, Makón és Nagylakon át Aradra. De van egy közvetlen járat Arad és Szeged közt is minden kedden és csütörtökön reggel, illetve szerda és péntek délután.

MINDEN MAGYAR JELLEG RAFFINÁLT ELTUNTETÉSE

Mint emlékeztetés, két éve népszámlálást tartottak Romániában. Bizalmas értesülés szerint még mindig 1,800.000 személy merte magát magyarnak vallani, de a hatóság hivatalosan csak 1,600.000-et jelentett. A valóságban a

magyarok száma egész Romániában ma is jóval meghaladja a két milliót. Mi ennek az oka? Részben megfélemlítés, részben opportunizmus. Hogyan félemlítettek meg sokakat a szavazó nyilatkozat bejegyzése előtt? A tisztviselők megkérdezték a szavazóktól: „Maga milyen nemzetiséget fog bejegyezni a ívre?” — A legtöbben, főként falun, így válaszoltak: „Én magyar vagyok, természetesen ezt írom be.” Az ellenőr erre durván ráfordmott: „Hát maga nem román állampolgár?” „De igen” — felelte a kérdezt, akit erre „utasított”, hogy jegyezze be: „Román vagyok”. Indokolás: „Az állampolgárság számít egyedül!”

Ki merné felróni, hogy a jövő biztosítása érdekében sok magyar gyermeket román iskolába iratnak be? Aki ráadásul még nevét is hajlandó megváltoztatni, de ki tudja számonkérni? Ma Erdélyben az ősrégi települések neveit sem szabad használni!

A magyar gyermekáldás is leapadt, mert a szülők nem merik vállalni, hogy egy-két gyermeknél többet prokreáljanak a kilátástalan jövő miatt. Ennek következtében a magyar szaporulat születések útján igen vékony. Viszont a románok száma ugrásszerűen emelkedik, mert előjáróiktól, nevelőiktől, pártfunkcionáriusaiktól állandóan azt hallják: „Tiétek a jövő!” A látogató a magyar családoknál legfeljebb egy-két gyermeket talál, de a románoknál 6-8-at, sőt gyakran többet. Ők büszkén mondják: „Ez az erdélyi friss tűz.”

Részben az ily módon előálló természetes szaporulat, részben az Erdélybe regáti románokat betelepítő hatósági intézkedések felduzzasztották és folyton növelik a román lakosság arányszámát Erdélyben, azzal a premeditált bukaresti programmal, hogy a román népesedési túlsúly alapján végleg biztosítsák maguknak Erdélyt és a többi magyar tartományt, mivel maguk a román vezetők sem bíznak a „dák-elméletre” alapozott jogban.

APROPOS „DÁKO-ROMÁN” TEÓRIA!...

Eszerint „a románok a dákoktól örökölték Erdélyt”. Ezt már az elemista iskolások fejébe beleverik. Amióta Ceausescu legutóbbi, balul sikerült amerikai útjáról hazatért, egy országos akciót indított. Tömeggyűléseken egyetemi tanártól gyári munkásokig agitálnak a szónokok, köztük nem egy megfélemlített magyar kommunista is, a „román Erdély” mellett. Nem állják azt hirdetni, hogy a „2000 éves Romániában” soha jobb dolga nem volt még a dolgozó embereknek. A cél elriasztani — többek közt — az emigrációt, a nyugati magyarokat, sőt elfogulatlan nyugati megfigyelőket is, hogy „ne üssék orrukat Erdély dolgaiba”. E becsapási kísérlet nem egyszer sikerrel is jár.

Persze vannak még bátor emberek az erdélyi magyarok közt is. Ismeretes, hogy marosvásárhelyi kis gimnazisták spontán szervezkedni kezdtek magyarságuk védelmére. Leleplezték őket és számos 15—19 éves diákot kiemelték a biztonsági szervek. Ma sem tudni, hová hurcolták őket és mi történt velük.

Ha akad egy Király Károly, ráadásul prominens kommunista, azt lehetlenné teszik követőivel együtt. Így ma senki sem tudja biztosan, hol van Ki-

rály, sőt közben néhány brassói barátját is „kiemelték.”

GRASSZÁL A KÉPMUTATÁS!

A hivatalnokokat utasították, hogy legyenek felszínesen udvariasak. Így a külföldi utas, aki nem először jár Erdélyben, meglepődik a határon, hogy a román ellenőrző szervek magyarul szólítják meg. A székelyek aggódnak, hogy a Ceausescu-rezsim efféle porhintése Nyugaton némi sikerrel is fog járni. Az erdélyi magyarok maguk közt zúgolódnak a Kádár-kormányra, hogy a pártsszolidaritás, a „proletár internacionalizmus” nevében kísérletet sem tesz az erdélyi magyarok megvédésére a román túlkapásokkal szemben. Sőt mi több, amikor Kádár Bukarestben járt pár éve, ott kijelentette, hogy Magyarországnak semmiféle igénye sincs Romániában. Ezzel felbátorította Ceausescut a magyar-ellenes tevékenységére. Hosszú sorban lehetne a konkrét üldözési eseteket felsorolni, de óvatosságnak kell lenni, mert azzal súlyosan veszélyeztetnők az erdélyiek. Könnyű szerrel tudná a titkos rendőrség kinyomozni, hogy kik voltak az informátorok. Tudni kell, hogy minden román állampolgárnak szigorúan tilos nyugati külföldiekkel egyáltalán szóba állni, kivéve a legközelebbi rokonait. Ez a körülmény rávezeti a nyomozó szerveket a hírforrásra.

Nem igaz az a hiresztelés, amelyet felületes látogatók nyugaton elterjesztettek az egyszerű román és magyar népközi jóviszonyról. Ez abban a tetszetős megállapításban kulminál, hogy „nincsen semmi baj azzal a románnal, aki ingét a nadrágján kívül hordja”. Persze ez nem jelenti azt, mintha az egyszerű román nem szenvedne a pártidiktatúra alatt. Ő sem rajong Ceausescuért és nepotista, kérkedő, fennhéjázó uralmáért.

PIROS SZÖNYEG AZ ERDŐBEN ÉS HASONLÓK

Zetelaka községtől északra, Udvarhely megyében, van Ceausescu kedvenc vadászkastélya, ahová időnként visszavonul pihenni, terveket szőni. Ilyenkor jóelőre egy teljes rendőrszázad érkezik. Amikor a „nép szeretett vezére” autókaravánjával közeledik, vad szirénázással több rendőrautó robog előtte, hogy figyelmeztesse a közönséges halandókat, ajánlatos eltakarodni az útjából. Ceausescu eltanulta Tito marsalltól, hogy egy kommunista diktátornak nem illik apróvadra vadászni, hanem fejedelmi medvét kell puskacsó végére kapnia. Komikus dolgokat mesélnek arról, hogy minden lóvénak sikerülnie kell különféle vadásztrükkök alkalmazásával. A medve elejtése fontos állami aktus, amit a külsőségek is bizonyítanak. Az autóparkhelytől a „fejedelem” vadásztornyaig, ahol Dörmögő Dömötört várja, piros szőnyeget fektetnek, persze nem a medve, hanem Ceausescu tiszteletére. Az újságok a főuri vadászat eredményét elomló lelkesedéssel kommentálják. Nem úgy a nép! Sem a román, sem a magyar!...

Folytatás a következő számban: Hipokrita harc a katolikus Egyház ellen.

MAGYAR KÖNYV ÉS HANGLEMEZ NAPOK STUTTGARTBAN!

1978 október 7-én reggel 9 órától, 8-án, vasárnap 10 órától 16-óráig!

STUTTGART-BAD Cannstatt
Waiblingerstr. 27. - Kolpinghaus

MUSICA HUNGARICA
Rümannstr. 4. 8 München 40.
Telefon: (089) 30 50 43

DSIDA JENŐ (1907—1938):

PSALMUS HUNGARICUS

V.

Idegenvérű és beszédű
kenyeres jópajtásaim,
kikkel együtt bolyongtam
az emberség ligetét,
kiket szerettem,
s kik szerettétek lágy szívem
nyitott és éneklő sebét,
nekem is fáj, higgyétek el,
hogy zord a szóm és homlokom setét.
Nekem is fáj, hogy búcsúzom,
mert immár más utakra kelle mennem,
de így zeng most a trónjavesztett
magyar Isten parancsa bennem
s én nem tagadhatom meg őt,
mikor beteg és szenvedő
és nincs többé hatalma,
mikor palástja cafatos és fekvőhelye
szalma.

Nincs más testvérem, csak magyar.
Ha virrasztok, miatta állok poszton,
csak tőle kérek kenyeret,
s csak ő, kivel a kenyeret megosztom.
Sok tévelygés és sok kanyar
után jutottam el ide:
ha bűnös is, magyar,
ha tolvaj is, magyar,
s ha gyilkos is: magyar.
Itt nincsen alkú, nincsen semmi „de”!
Gyűlöletes, ki ünneplő ruháját
s virágos lelkét fitogtatva henceg, —
mi elesettek, páriák vagyunk,
testvérek a nyomorban és a bűnben,
sápadtak, torzak, bélyeges fegyencek.

Zúgjon fel hát a magyar zsoldár,
dúljon a boldog, éji álmokon,
seperjen át a fekete,
tarajos és hideg hullámokon
lángkönyvet csepegő fáklyák fényeinel,
Babylon vizeinel!

Epévé változzék a víz, mit lenyelek,
ha téged elfelejtetek!
nyelvemen izzó vasszeget üssenek át,
mikor nem téged emleget!
húnyjon ki két szemem világa,
mikor nem rád tekint,
népem, te szent, te kárhozott, te drága!

VI.

Száraz nyelvem kisebztet,
égő fejem zavart,
elindulok, mint egykor Csoma Sándor,
hogy felkutassak mindenegy magyart.

Székelyek, ott a bércek szikla-mellén,
üljtek mellém!
Magyarok, ott a Tisza partján,
magyarok, ott a Duna partján,
magyarok, ott a tót hegyek közt,
s a bácskai szőlőhegyek közt,
üljtek mellém!
Magyarok Afrikában, Ázsiában,
Párizsban vagy Amerikában,
üljtek mellém!

Ti ezután születők, és porló csontú ősök,
ti rég halott regősök, ti vértanúk, ti
hősök,

üljtek mellém!

Ulj ide, gyűlj ide népem
s hallgasd, amit énekelek,
amint a hárfa húrjait,
feszült idegem húrjait
jajgatva tépem...

Ó népem, árva népem,
dalolj velem,
mint akit füstös lángokra szítottak
vérszínű, setét, fanyar, nehéz borok,
dalolj velem hörögve,
és zúgva és dörögve,
tízmillió, százmillió torok!
Énekelj, hogy világgá hömpölyödjön
zsoldárod, mint poklok tikkadt, kénköves
szele

s Európa fogja be fülét,
s nyögjön a borzalomtól, és örüljön bele:

Mérges kígyó legyen eledelünk,
ha téged elfeledünk,
ó Jeruzsálem!
Nyelvünkön izzó vasszeget
verjenek át, mikor nem téged emleget,
ó Jeruzsálem!
Rothadjon el lábunk-kezünk,
mikor hozzád hűtlenek leszünk.
Ó Jeruzsálem, Jeruzsálem!

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

L i n z: Msgr. Valentiny Géza, a Linz-i magyar cserkészek leghűségesebb támogatója, augusztus 15-én a Neue Heimat-i templomban eskette **Kiss Mária**t, a Linziek fáradhatatlan cserkésztestvérjét és a magyar misék hűségesebb orgonistáját, **Krennbauer Hermann**nal. — Isten áldása kísérje életüket!

Július 18-án Bad Kreuzenben fogadtak örök hűséget egymásnak **Marsi Anna** és **Szabó László**. A jó Isten áldása kísérje a komoly, vallásos fiatal házaspárt!

Keresztelés — első szentáldozás: Július 23-án a Neue Heimat-i templomban, a keresztségben újjászületettek: **Mihály, Ildikó és Panni**, **Kocsis Gusztáv** és **Tomcsányi Katalin** gyermekei. — **Szegedi Tamás** augusztus 25-én Bad Kreuzenben első szentáldozáshoz járult.

Halottaink: **Bognár Katalin** (Amsfelden) 72 éves korában hunyt el. **Fodor János** 74 éves, Welsben távozott az étlők sorából.

Július 22-én a Linz-i cserkészeknek olyan látogatásban volt részük, mint már 1972 óta nem: **Kölley Gyurkabá** európai vezető tiszt, 22 cserkessel, köztük tíz amerikaival, lepte meg őket. Volt öröm, ismerkedés!... Kisült, hogy már szinte valamennyi cserkész idekint született.

Misszióknak mindig példaadó tagja, **Nemeskéry László**, (ebben az évben töltötte be a legjobb egészségben 80. születésnapját. — A jó Isten tartsa meg nekünk sokáig.

NÉMETORSZÁG

A u g s b u r g: **Házasság: Dr. Katja-Krisztmann és Hilmar Pickartz** június 21-én kötöttek házasságot Augsburgban. — Júniusban két pár rendezte házasságát egyházilag. — **Budji Károly** és neje június 18-án ünnepelték házasságuk 25. évfordulóját. — Magyar misénken kértük rájuk a jó Isten áldását.

Halottaink: **Bauer Józsefné** 79 éves korában Dillingenben, **Karly Vilma** 81 éves korában hunyt el Augsburgban. Nyugodjanak békében!

Közérdekű az „Augsburgi Levélből”. Adatok a pápai évkönyvből: A földön 710 millió katolikus él; ebből 341 millió Amerikában (a lakosság 61 %-a), 261 millió Európában (39,5 %), Ázsiában 52 millió, Afrikában 48 és Óceániában 5,2 millió a katolikusok száma. — **Bíboros** van 130, világi pap 104.000, szerzetes 70.000, szerzetesnő 68.000. Évenként átlag 4.100 papot zentálnak.

I s s e n: Augusztus 20. és 27-én ünnepelte a magyarság otthon és a zetszórtságban országalapító Szent István Királyt. A sok ünnepélyből legyen gy beszámoló mutatóként: **Sy. A. tja:** „Mi okunk van manapság megünnepelni első Szent Királyunkat? — fert ez az ünnep létkérdéseinkre ad álaszt. Szent István nyomdokaiban írni ma még nehezebb, mint ezer év el ezelőtt. A sok hitehagyott újpoány között a felelősség ma már mindgyikünké, ha nem akarjuk, hogy a onosz martaléka legyen a világ.

A Szent Korona figyelmeztet arra, hogy mi vagyunk Istvánöröksége s

egyben Isten országáé is. Minden magyar szálljon magába és gondolkozzék el ezen.” — Ilyen gondolatok közt imádkoztunk és ünnepeltünk Essenben augusztus 27-én, vasárnap délután, 180-200-an magyarok. — Nagyszámú ministráns, cserkészek, fiatalok, Mária-magyar- és cserkész zászlók vették körül az oltárt. Gyönyörködtünk e képben, a misében, szentbeszédben, amit **Dr. Drózdik Ágoston** atya mondott. Az ünnep programja a plébánia teremben folytatódott. Az ifjúság Szent Istvánról, hazánk reménységéről énekelt, verset mondott, furulya- és zongoraszó-mokat adott elő **H. Marembach** gim. tanár vezetésével. Az ünnepi beszédet **Dr. Türr István** mondta, majd a Szent István-i emlékekről szép diákat vetítettek le; így próbálva az ifjúság szívében szeretetet gyújtani nemzetalapító nagy királyunk iránt.”

K ö l n: **Házasság: Berkényi László András és Szilágyi Erzsébet** szept. 2-án Leverkusenben kötöttek házasságot.

M a n n h e i m: **Halózási: Toronyi Imréné** szül. Till Erzsébet élete 72. évében Helmstadtban elhunyt.

M ü n c h e n: Keresztség szentségében részesültek: **Vezér Alexandra Barbara**, **Vezér Béla** és **Dinnyés Ágnes** **Monika** leánya, szül. 1977 szept. 20-án, keresztelték 1978. szept. 1-én. — **Barna Andrea**, **Barna Lajos** és **Pataki Valéria** leánya, szül. aug. 3-án, keresztelték szept. 2-án Rosenheimben.

ARGENTINA

B u e n o s A i r e s: — Szomorú hírt hozott Délamerikából a posta: **Fehér Mátyás**, a magyar múlt nyughatatlan kutatója úgyszólván az egész világon, (Konstantinápolyi levéltár, tervbevette a híres Athos kolostor könyv- és levéltárát is átkutatni), augusztus 17-én Buenos Aires és Cordoba között autószerencsétlenség áldozata lett.

Domonkos László, argentinai magyar lelkésszel együtt indultak el Cordobába autóbusszal Szent István ünnepet tartani. Nem messze Cordobától egy szembejövő autóbussz ütközött beléjük. **Fehér Mátyás** a helyszínen halt meg, **P. Domonkos** koponyaalapú sérüléssel, kéz- és lábtörésekkel életveszélyes állapotban szállították egy Cordobai kórházba. — Az életveszélyen túl van.

Milyen a sors! — A szerencsétlenség előtt öt perccel **Fehér Mátyás** arra kérte **P. Domonkos**ot, hogy cseréljenek helyet, mert a másik fülére hall jobban. — Helyet cseréltek, ezzel mentette meg **Fehér Mátyás P. Domonkos** életét.

Egy örvedetes hír Buenos Airesből: A „Mindszentynum” vagy a „Magyar Plébánia” két emelete már fedél alatt van. Ajtók, ablakok helyükön, már csak részletmunkák hátra.

Az argentinai magyarságnak ez nem az egyetlen alkotása. Felépült **Platanos**, a Szent István öregotthon, cserkészház; megújult a **Hungária** és most a **Mindszentynum**. Az argentinai magyarság pénzben, munka- és anyagmegajánlásban egy év alatt \$ 62.000.— adott össze. Istennek legyen hála! Mert magyar embernek ezért nem jár köszönet, csak kötelességét teljesítette: abból adott, amit Isten adott! — A kórházban fekvő **P. Domonkos** helyett **Kölley György** európai magyar cserkészvezető tiszt, áldotta meg augusztus 27-én a **Mindszentynumot**.

Washingtonból jött a hír: **Szarvaskendi és németóvári Sibrik György** ny. huszárezredes, rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, rövid betegség után 86 éves korában Washingtonban elhunyt.

Egyik legrégebbi magyar családból származott, ősei a **Zrínyiekkel** és **Rákócziakkal** voltak rokonságban. Egyik őse, **Sibrik Miklós, II. Rákóczi Ferenc** elsőfokú unokatestvére és jóbarátja volt. A **Kassai dóm** kriptájában a **Nagyságos Fejedelem** szarkófágja mellett **Sibrik Miklósé** is ott áll.

Sibrik György az első világháborúban

Cserkész-levél Karcsibának

Kedves Szerkesztőség!

Mint az Életünk olvasója is, igen örülnénk, ha tolmácsolnák Karcsibának (Fábián Károly) ezt az üzenetet:

*Kívánom, hogy a mielőbbi felgyógyulás után egy kicsit újra legyen köztünk és kérem a Jóistent is, engedje meg, hogy még egy pár alkalommal oly felejtethetetlen két hetet töltsünk **Bärenhofban** és a kis magyar gyerekeknek oly sokat adjunk, ahogy azt tettük éveken keresztül. — S hogy ezek az évek nem nyomtalanul tűntek el bennünk: a reggeli ébresztő, a hideg „zuhany”, majd a körletszemle, amikor: „itt-ott egy-egy tárgyat láttunk az ablakon kifelé repülni!” — A szép történetek, elbeszél-*

A linzi „Margit-sziget” magányában...

Linz városában a Duna mentén mint egy második „Margit-szigeten”, a Szent Margit-Otthonban, augusztus havában két csoportban 33 különféle rendbe tartozó magyar nővér végezte **Benkő** atya vezetésével évi lelkigyakorlatát. Hat országból jöttünk össze. Volt egy nővér, aki fiatalon kikerül Franciaországba, és évtizedek óta most volt először magyar nővér-közösségben.

Egymás életébe bepillantva elcsodálkoztunk, hogy milyen különböző „multja” is van mindegyikünknek, milyen különös, sokszor kacskaringós utakon vezetett bennünket az Úr.

A testvéri egymásratalálás után készséges lélekkel követtük lelkigyakorlatunk vezetőjét a „pusztába”, ahol lelkünk **Krisztussal** találta magát szembe... Az elmélkedések napról-napra egyre jobban elmélyítették lelkünkben Istennek irántunk való szeretetét, amire nem lehetett más viszonzás részünkről.

Az egymástól kapott szeretet emlékével, és **Benkő** atya tanácsaival el látva búcsút vettünk egymástól azzal a szilárd elhatározással, hogy szerzetesi életünk jelenlegi „menetrendjében” bizonyos változásokat kell tennünk. Reméljük, hogy a linzi „Margit-sziget” csendjében a jövőben is találkozhatunk egymással **Krisztusban**.

Egy lelkigyakorlatos nővér.

Német származásom igazolása végett ezúton keresem **Kern József** és **Müller Elisabeth** szülők-től származó **Kern Nándort** (nagybátyámat). Feltevés szerint **Nyugaton** él. 1941-ben autóbalesetben elhunyt apám, **Kern József** 1914 szept. 9-én született **Löcsön**, **Baryanában**. Ezúton kérem segítségüket az **Életünk** címére **1980-as** jeligére.

az orosz fronton harcolt a 7. honvédszázareddel, 1920-ban résztvesz a Nemzeti Hadsereg megteremtésében. A két világháború között az összeomlásig külügyi vonalon működött. A szovjet megszállás elől Németországban keresett menedéket. Kapcsolatban állt **Horthy** kormányzóval. Az ő megbízásának tett eleget, megalapítva a **Szent Korona Védelmezőinek Szövetségét**. Mindent megtett, hogy megakadályozza a **Szent Korona** kiadatását.

Nagy idők tanuja volt, egy lezárt történelmi korszak aktív szereplője. Távozásával sokat veszítettünk.

lések; játék, ügyességpróba, bátorságpróba éjjel az eredőben és így tovább...

*Ezek a gyerekek ma már megnöttek; többüknek már van saját gyermekük is, s ha a szélrózsa minden irányába széledtek is el, a régi emlékek élnek bennük és gyermekeiket is cserkésznek, magyar cserkésznek fogják adni és nevelni. — Nem volt hiábavaló a munkánk! — Isten segítségét kérve, tartsa meg egészségben, vidámságban **Karcsibát!***

CSERKÉSZET:

A Verecke Téli Tábor 1978 az idén is a déltinoli **Szent Jakabfalván** a gyönyörű **Ahrntalban** kerül megrendezésre. Ideje 1978. dec. 26-tól 1979. jan. 6-ig. **Cserkészszülők** számára a **Pension Pöhl**-ben foglaltunk le szobákat. — Kérjük cserkészeink mielőbbi jelentkezését. Kívánságra részletes ismertetést küldünk. (Ung. Pfadfinderbund, 8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. — Telefon: 98 26 39.)

HIRDETÉS

Az október 18—23-ig Frankfurtban rendezendő könyv-vásár és kiállítás **„Magyar Irodalom Nyugatról”** — kiállítás is lesz. Helye: **Halle 6, Erdgeschoss, Stand Nr. 1396.** — **Ungarischer Kultureller und Sozialer Fond** in der BRD. e. V. **ZweiBrückenstr. 2/IV.** 8000 München 2.

Yves de Daruvár:

A FELDARABOLT MAGYARORSZÁG c. híres könyve magyarul, több színes és fekete fehér képpel és térképpel, kemény vászonkötésben, számtalan olyan fontos történelmi dokumentumot tartalmaz, mely a szerző másnyelvű kiadványaiban nem szerepel. Az izgalmas történelmi dokumentációt olvassuk anyanyelvünkön. **A könyvnek ára portóval együtt 40.— svájci Frank**, vagy ezen értéknek megfelelő más valuta. Megrendelhető közvetlen a kiadónál: **EDITION BALOGH, Pf. 19.** **CH-6000, Luzern 5.**

M e g j e l e n t:

„BORTONVILÁG
MAGYARORSZÁGON 1945—56”

A könyv részletesen foglalkozik a **Rákosi-terror** tizenegy esztendejével, a a börtönök és internálótáborok életével, az **ÁVH** és a **KatPol**, a bíróságok működésével. Felsorolja az eddig titokban tartott ellenállási pereket s a mártírhalt magyarok neveit és adatait.

A könyv ára füzve 10.—, kötve 12.— **US \$**. Postai kezelési díj fejében 1.— \$, légitranszport esetében 3.50 \$ hozzászámítandó.

Megrendelhető a szerzőnél: **István Fehérváry**, 1905 Conejo Drive, Santa Fe, N. Mex. 87501. U.S.A.

SPORT

Magyar szempontból ritka kudarccal végződtek a világ és európa-bajnokságok. Kezdjük egyik „parádés” magyar számmal, az öttusával. Az eddigi világ-bajnokságon a magyarok játszották a a szovjet mellett a főszerepet. Most Svédországban, se az egyéniben, se a csapatban: semmi! Még csak helyezés sem. Nehéz erre a kudarcra magyarázatot adni. Talán végre a sok kudarc után a pártkönyv nélküli világklasszis Balczó Andrást felkérjük a szakvezetésre?!

„Aligha fogják aranybetűkkel beírni Mexikó város nevét a magyar bírók könyvébe!” — írja a magyar Sport, majd hozzá fűzi: „itt a legnagyobb kudarcot szenvedtük el”. Ezért aztán ugyancsak meglepő a végső következtetés: „ne keressünk felelőseket, bűnbakokat.” De miért ne? Nem szabad?

Nyugat-Berlinben volt az úszó és vízilabda világ-bajnokság. Egy arany, pár ezüst és bronzéremben erősen bíztunk. Itt is csalódás! A biztosnak vélt vízilabda aranyat az olaszok vitték el az „orrunk elől”. Úszásban 2 bronzérem az összes eredmény. Hargitay András, a tavalyi világ-bajnok be se került a legjobb 8 közé a 200 méteres vegyes úszásban! Csak a 400 m. vegyesben szerzett 3. helyet. A leányok meg csak „fürödni” mentek Berlinbe; egy se került be a legjobb 8 közé. Hol vannak a régi, híres úszóleányaink? Székely, Szőke, Killermann, Gyarmati? Úszni is elfelejtünk?

És jött Prága: Európa bajnokság atlétikában. Itt is kudarc! A férfiak egyetlen érmet, de még helyezést se szereztek. Az olimpia- és világ-bajnok Németh Miklós a gerelyvetésben lenn a 8. hely körül kötött ki. Az európa-bajnok távolugró Szalma helyzetlen maradt. Egyedül Pap Margit mentette meg a „becsületet” és az ötpróbában ezüstöt szerzett. Bizony nagyon szomorú bizonyítvány a magyar sportnak! Érdemes lenne utánanézni a bajoknak (de komolyan!), ha nem akarunk még súlyosabb kudarccokat.

Tanulhatnának az amerikai leányoktól. Az olimpián és a tavalyi világ-bajnokságon gyengén szerepeltek. Akkor a kelet-német leányok „taroltak” az úszásban: 10 aranyat szereztek előtük. Most megfordult a helyzet, az amerikai lányok taroltak, és a „mesterségesen fel-fújt, kitenyészett keletnémetek csak egyetlen aranyat szereztek! Amerika 25 aranyérem vitt haza.

Érdekeség. Ilyen világ-bajnok is akad még napjainkban! Az idej kerékpár világ-bajnokságon történt. A női országúti világ-bajnokság rajtjánál korengedéllyel jelentkezett egy „ismeretlen”, 17 éves nyugatnémet leány. A nagy „favoritok”: oroszok, hollandok, belgák mellett „jelentéktelen” versenyző. A versenyt mégis ő nyerte meg. Ez még nem lenne olyan rendkívüli! De ami miatt érdemes volt világszerte feljegyezni a nevét Beata Habitznak, az az, hogy a 12 gyermekes munkás családból származó leány a győztes verseny utáni nap hajnalán 4 órakor épp úgy hordta ki az újságokat, mint évek óta! Melyik magyar vagy keleti „álatör” világ-bajnok tenné ezt meg? Hát ilyen amatőr világ-bajnokok is akadnak, ha ritkán is.

A megindult NB futball-bajnokság 4. fordulóját után a táblázat élén veretlenül első a Bp. Honvéd, második a Fradi egy veszített ponttal.

Egyetemet végzett, önálló, 39/172, humánus gondolkodó Délnyugatnémetországban élő férfi keres egy szeretetreméltó, nyílt szívű diplomás hölgyet — szívesen orvosnőt, mérnököt — házasság céljából. Részletes levelet fényképpel kér és küld „Orök szeretet” jellegre a szerkesztőségbe.

28/162 magyarszármazású, zenét és táncot kedvelő nő ezúton keres ismeretséget. Fényképes levelekre válaszol. Házasság is lehetséges; „Keresek valakit” jellegre.

Józangondolkodásu, katolikus, csinosnak mondott, zenét kedvelő értelmiségi hölgy keresi hozzáillő 45 éven felüli úr ismeretséget. Fényképes levelet „Psalmus Hungaricus” jellegre az Életünk címére kérem.

Közöljük, hogy a Barcsay Amand-féle Múzeum-Levéltár és Könyvtár-egyesület feloszlik és azok a tagok, akik ott anyagot helyeztek el, jelentkezzenek Dr. Z. v. Barcsay Amand-nál, A-1060 Wien, Laimgrubengasse 15/11.

METROPOLITAN VERLAG

Szerday Sándor (Schwelz)

Teichweg 16. CH-4142 Münchenstein
Könyvajánlata: Saját kiadványok U.S. \$
Sillo-Seidl: Semmelweis halála (dokumentáció) fve, ill. 148 old. 10.—
Passuth: Négy szél Erdélyben I-II. (egybekötve) 625 oldal 7.—
Dumas: A kaméliás hölgy (zsebformát) fve. 288 oldal 1.50
Hervey: A fekete papagáj (kart.) (bűnügyi regény) 215 oldal 3.—
Rogger: A grenoblei gyors (karton) bűnügyi regény 232 oldal 3.—
Renaud: A két bálvány (karton) (bűnügyi regény) 3.—
Possendorf: Egy szezon Monte Carlóban (rulettregény) kart. 189 oldal 2.50
Simson: Lépések az éjszakában (kémregény) karton 166 oldal 2.50
Most jelenik meg:

Dr. Baktay Ervin: A csillagfejtés könyve (kötve), ábrákkal, 350 o. 30.—
Ez a mű először jelenik meg 1942 óta
Előjegyzéseket felvesszünk!

HAZAI HENTESÁRU

1 kg paprikás kolbász grill sütésre vákuumcsomagolásban DM 16.—
kg paprikás szárazkolbász 15.—
1 kg paprikás frissen füstölt kolbász 13.—
1 kg rizses véreshurka 8.80
1 kg májashurka 8.80
1 kg vastag húsos szalonna 9.60
1 kg paprikás tokaszalonna 8.80
1 kg disznósajt 10.60
1 kg füstölt sonka 18.—
1 kg füstölt sertésborda 8.80
1 kg füstölt csülök 8.80
1 kg friss tepertő 12.—
Utánvétellel és csak belföldre szállítunk, 5 kg-on felüli rendeléseknél portómentesen és csupán az expressz-díjat számítjuk fel.

Taubel Mihály hentesmester
Peter-Rosegger-Str. 3.

D-6710 Frankenthal. Tel.: 06233/62 69 3

Magyar-német és német-magyar fordításokat olcsón és gyorsan elvégez, magyar nyelvű okiratokról hitelesített másolatokat készít és más nyelvű okiratok fordítását korrekten elintézi.

W. Divy hiteles fordító és tolmács,
D-Friedrichshafen, Linderstr. 50. —
Telefon: 07541/7 1 3 9 1.

Rupp László hites törvényszéki fordító,
vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. **D-8000 München 1. Postfach 162. Tel.: (089) 300 21 62.**

Keresem megvételre Gertrud von Le Fort: „A gettóból jött pápa” című könyvet. Címem: Mick Pradli, Friisgatan 12, 21146 Malmö, Schweden.

Rómába jövő

zarándokoknak és turistáknak kellemes szobát, jó ellátást és magyaros vendégszeretetet nyújt a **SZENT ISTVÁN ZARÁNDOKHÁZ**

Kápolna. Szép kert. Parkolási lehetőség.

Teljes penzió jelenleg 6.50 dollár Márciustól október végéig jóval előbb kérjen szobát. Máskor is tanácsos a levélbeni jelentkezés.

Cím: 0151 Roma, Via de Casaletto 481
Telefon: 5373319

Megközelíthető: a római TERMINI pályaudvartól a 27-es busszal a vágálmásig (a 27-es busz csak este 21.30 óráig közlekedik). A 27-es végállomásnál átszállás a 144-es buszra.

Taxival a TERMINI-től: 1500 líra, a borraival együtt (kb. 11.— svájci frank).

A város nevezetességei onnan kb. 40—60 perc alatt érhetőek el.

„TETENY” ungarische Spezialitäten
INH.: O. BAYER

Kreittmayrstr. 26. - D-8000 München 2.
Telefon: (089) 19 63 93

	DM
Badacsonyi Kéknyelű	6.20
Badacsonyi Szürkebarát	6.20
Domszói Muskotály	6.20
Domszói Tramini	6.50
Debrői Hárslevelű	5.75
Soproni Kékfrankos	6.—
Villányi Burgundi	6.20
Hajósi Kabinet	6.20
Alföldi Olaszrizling L.	4.80
Alföldi Kékfrankos L.	4.80
Tokaji Aszu 4 putt.	12.80
Beverage Bitters L. (Unikum)	23.—
Beverage Bitters 1/2 (Unikum)	12.—
Kecskeméti Barackpálinka 43 %	23.80
Barackpálinka (hasas ú.) 43 %	20.50
Szilvórium 45 %	18.50
Magyar szalámi kg.	21.—
Csabai kolbász kg.	18.—
Gyulai kolbász kg.	17.—
Süli debreceni kg.	12.—
Süli kolbász kg.	14.—
Tarhonya (kalocsai) 1/2 kg. 4 toj.	2.50
Nagykockatészta 8 toj. 1/2 kg.	2.95
Lebbencs 8 toj. 1/2 kg.	2.95
Cérnatészta 6 toj. 100 gr.	—65
Kiskockatészta 6 toj. 100 gr.	—65
Szaloncukor normál, 1 kg	12.—
Csokoládés szaloncukor 1 kg	14.—

MUSICA HUNGARICA

8 München 40. - Rümnnstr. 4.

Telefon: (089) 30 50 43

	DM
Méray Tibor: Nagy Imre élete és halála 400 old. szép kiadás	42.—
Szabó D. Elsodort falu I-II.	54.—
Mécs L. Vissza a csendbe versek	30.—
Csonka: A száműzött bíboros	32.—
Padányi: A nagy tragédia I.	24.—
Padányi: A nagy tragédia II.	28.—
Szoltsenyicin: Gulag II.	32.—
Daruvár: Trianon	40.—
Mitchell: Elfújta a szél I-III.	27.—
Mindszenty: Emlékirataim, kötve	42.—
Horthy: Emlékirataim	34.—
Nyíró: Székelyek, elbeszélések	20.—
Nyíró: A megfeszített fve.	13.—
Nyíró: Zöld csillag fve.	18.—
Szitnyai: Fények és árnyak	20.—
Komáromi: Zágon felé	12.—
Kenneth: Szerelmeiről szó sem volt	27.—
Kenneth: Forgó táncparkett	27.—
Kenneth: Május Manhiattenben	27.—

Nagyszerű hanglemezek!
Kérje díjtalan katalógusunkat.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Tel.: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:

a Magyar Kat. Főlelkésziség.
Felelős szerkesztő:
Dr. Harangzó Ferenc.

Redaktion und Herausgeber: die
Ungarische Oberseelsorge,
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Tel.: 089/98 26 37.

Redakteur: Dr. Harangzó Ferenc.

ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és ő náluk is kell előfizetni!

Tengeren túlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évre 15.— DM, vagy ennek megfelelő valuta.

Tengeren túlra légi postával 25 DM. Lapzárta: a hónap 20-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postscheckkonto: Nr. 606 50-803, Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto: München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank, Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge 'Életünk'

Druck: Danubia-Druckerel, Ferchenbachstr. 88. 8 München 50.

Ausztriába látogató turisták figyelmébe!

Második kiadásban is megjelent

Juhász László:

BÉCS MAGYAR EMLÉKEI c. könyve.

168 oldal, 18 illusztráció.

Ára: 15 DM, 100 Sch, vagy 7 \$.

Megrendelhető: Dr. László Juhász,
8 München 80. Bülowstr. 10/2.

Ha szereti a magyar konyhát, a hazai ízeket érdemes megrendelni!

Mikes Júlia SZAKÁCSKÖNYVÉT.

Egy tapasztalt háziasszony receptgyűjteménye és ezernyi ötlete, Vajda Albert humorával fűszerezve (272 oldal).

Ára: 20 DM, vagy 9 \$. Megrendelhető:
Barbara Juhász, 8 München 80.
Bülowstr. 10.

Közi Horváth József:

APOR PUSPOK ÉLETE ÉS HALÁLA

A nagy magyar mártír püspök írói eszközökkel megrajzolt hiteles portréja és életútja.

Megrendelhető: Nemzetőr 8. München
34. Postfach 70. Ára: 10.— DM.

Fáber György: UTRAVALÓ

Kivonat a tartalomról:

I. rész: az utazásról általában világosít fel újszerűen, kedvesen.

II. rész: 22 fejezetben elvezet Európa legszebb helyeire és megmutatja nemcsak a tájak külső szépségét, hanem embereken és korokon keresztül a vidék és hely lelkét is.

A könyv ára: 80.— Sch. vagy 12.— DM, 12.— Sfrs., vagy 6.— USA \$.

Megrendelhető: utólagos fizetéssel:
Verband Ungarischer Landwirte, A-1010 Wien, Nibelungengasse 1.

Diószeghy Tibor, hites tolmács és fordító, magyar-német (és német-magyar), Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben és peres ügyekben segít. D-4040 Neuss, Daimlerstr. 249. Tel.: 02101/54 13 17.

H I R D E T É S E K E T

a megnagyobbodott Életünk szívesen fogad. Apróhirdetés egy hasábos 1 cm 10.— DM; két hasábos 20.— DM. Nagyobb hirdetés arányosan drágább.

A hirdetési díjat előre kérjük, vagy csekken, utalványon, vagy Postscheckkontón Nr. 606 50-803. Kat. Ung. Seelsorge, Sonderkonto München.